

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

การจัดตั้งบริษัทจำกัด

สาระสำคัญ

การจัดตั้งบริษัทจำกัด เป็นรูปแบบของการดำเนินงานที่มีการระดมทุนได้มากกว่าห้างหุ้นส่วน ซึ่งมีส่วนของเจ้าของ เรียกว่า ส่วนของผู้ถือหุ้น โดยแบ่งทุนออกเป็นหุ้น มูลค่าหุ้นละเท่า ๆ กัน หุ้นในบริษัทสามารถโอนเปลี่ยนมือได้ง่ายแม้จะมีการเปลี่ยนตัวผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของบริษัทเนื่องจากผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดจำนวนเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ บริษัทยังสามารถควบเข้ากับบริษัทอื่นเพื่อขยายธุรกิจได้ง่ายกว่า โดยใช้เสียงข้างมากซึ่งนับตามจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นถืออยู่

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1096 ได้ให้ความหมายไว้ว่า **บริษัทจำกัด** คือ บริษัทที่สร้างขึ้นด้วยการแบ่งทุนออกเป็นหุ้นซึ่งแต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถืออยู่เท่านั้น

ประเภทของบริษัทจำกัด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.2.2 บริษัทมหาชนจำกัด

1. ความหมายและลักษณะของบริษัทจำกัด

1.3 การดำเนินการจัดตั้งบริษัท

การจัดตั้งบริษัทจะต้องดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 ยื่นแบบขออนุญาตชื่อบริษัทเพื่อตรวจสอบไม่ให้ซ้ำกับห้างหุ้นส่วน บริษัทอื่น

1.3.2 ผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทซึ่งจะต้องมีจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เข้าร่วมกันทำหนังสือบริคณห์สนธิซึ่งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อบริษัท ที่ตั้ง วัตถุประสงค์ของบริษัท จำนวนหุ้น มูลค่าหุ้น และชื่อผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท และนำหนังสือบริคณห์สนธิไปจดทะเบียนที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

1.3.3 ผู้เริ่มก่อตั้งเปิดให้มีการลงชื่อจองซื้อหุ้นจนครบกำหนด

1.3.4 เมื่อมีการจองซื้อหุ้นครบทั้งหมดแล้ว ผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทออกหนังสือนัดประชุมผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นเพื่อประชุมจัดตั้งบริษัท การออกหนังสือนัดประชุมจะต้องห่างจากวันประชุมอย่างน้อย 7 วัน

1. ความหมายและลักษณะของบริษัทจำกัด

1.3.5 จัดประชุมผู้ลงชื่อถือหุ้นเพื่อจัดตั้งบริษัท พร้อมตกลงข้อบังคับของบริษัทและ
ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริษัทด้วย

1.3.6 หลังจากแต่งตั้งคณะกรรมการบริษัทแล้ว คณะกรรมการบริษัทจะรับ
มอบหมายงานจากผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทไปดำเนินงาน โดยเริ่มด้วยการเรียกให้ผู้ถือหุ้น
ทั้งหมดชำระค่าหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 25 ของมูลค่าหุ้น

1.3.7 หลังจากมีการชำระค่าหุ้นครบแล้ว กรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อกระทำ
การแทนบริษัท ต้องจัดทำคำขอจัดตั้งบริษัท และยื่นจดทะเบียนภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่
ประชุมจัดตั้งบริษัทโดยให้ยื่นขอจดทะเบียนที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดซึ่งบริษัทนั้น มี
สำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่หรือยื่นขอจดทะเบียนทางอินเทอร์เน็ตที่ www.dbd.go.th

2. ความหมายและลักษณะของ บริษัทมหาชนจำกัด

2.1 ความหมายของบริษัทมหาชนจำกัด

ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายไว้ว่า บริษัทมหาชนจำกัดคือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชนโดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระและบริษัทดังกล่าวได้ระบุนามประสงคืเช่นนั้นไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ

2.2 การดำเนินการจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด

การจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัดมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

2.2.1 ยื่นแบบขออนุญาตชื่อบริษัทเพื่อตรวจสอบไม่ให้ซ้ำกับห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทอื่น

2.2.2 ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตั้งแต่ 15 คนขึ้นไปดำเนินการจัดทำ

หนังสือบริคณห์สนธิ แล้วนำหนังสือบริคณห์สนธินั้นไปจดทะเบียนที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

2. ความหมายและลักษณะของ บริษัทมหาชนจำกัด

2.2.3 เมื่อจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิแล้ว ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทอาจเลือกดำเนินการได้ 2 กรณี คือ ซื้อหุ้นของบริษัททั้งหมดไว้เองหรือเสนอขายหุ้นต่อประชาชน ซึ่งหากจะเสนอขายหุ้นต่อประชาชนนั้น ผู้เริ่มจัดตั้งต้องยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เมื่อแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลบังคับใช้แล้วผู้เริ่มก่อตั้งจึงสามารถเสนอขายหุ้นต่อประชาชนได้

2.2.4 ประชุมจัดตั้งบริษัท เมื่อผู้จองหุ้นของบริษัทครบแล้ว ผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทต้องเรียกประชุมจัดตั้งบริษัทภายใน 2 เดือน นับตั้งแต่วันที่มีการจองหุ้นครบ ในการประชุมจัดตั้งบริษัทจะมีการพิจารณาข้อบังคับของบริษัท การกำหนดจำนวนหุ้น และการเลือกตั้งคณะกรรมการบริษัทด้วย

2. ความหมายและลักษณะของ บริษัทมหาชนจำกัด

2.2.5 คณะกรรมการบริษัทเรียกให้ผู้จองหุ้นมาชำระค่าหุ้นเต็มจำนวนทั้งหมดในคราวเดียวภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้จองหุ้นไม่ชำระค่าหุ้น คณะกรรมการบริษัทจะนำหุ้นของผู้นั้นออกขายทอดตลาดตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

2.2.6 จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทมหาชน ภายหลังจากผู้จองหุ้นชำระค่าหุ้นครบแล้ว โดยยื่นคำขอจดทะเบียนภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันประชุมจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด โดยให้ยื่นขอจดทะเบียนที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดซึ่งบริษัทนั้นมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ หรือยื่นขอจดทะเบียนทางอินเทอร์เน็ตที่ www.dbd.go.th

3. ความหมายของหุ้นทุน และลักษณะสำคัญของหุ้นทุน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1096 บัญญัติว่า “หุ้นทุน หมายถึง ทุนจดทะเบียนของบริษัท ซึ่งอาจมีมากกว่าหนึ่งประเภท แต่ละประเภทแบ่งออกเป็นหุ้น แต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน”

3.1 ประเภทของหุ้นทุนและสิทธิต่าง ๆ ของผู้ถือหุ้น

หุ้นทุนจดทะเบียนของบริษัทตามหนังสือบริคณห์สนธิ เรียกว่า **ทุนเรือนหุ้น** (Capital Stock) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้แบ่งประเภทของหุ้นทุนไว้ 2 ประเภท คือ

3.1.1 หุ้นสามัญ

3.1.2 หุ้นบุริมสิทธิ

4. การบันทึกบัญชีสำหรับการออกหุ้น ของบริษัท

การบันทึกบัญชีสำหรับการออกหุ้นของบริษัท ประกอบด้วย การบันทึกทุนจดทะเบียนของบริษัท การขายหุ้นหรือการจองซื้อหุ้น การผิดนัดชำระค่าหุ้น การขายหุ้นเป็นหน่วยรวม และการออกหุ้นเพื่อแลกกับสินทรัพย์

4.1 ทุนของบริษัท

ทุนของบริษัทต้องระบุในหนังสือบริคณห์สนธิ โดยต้องระบุจำนวนทุนจดทะเบียนของบริษัทว่ามีจำนวนเท่าใด แบ่งเป็นหุ้นอะไรบ้าง จำนวนกี่หุ้น และมีมูลค่าหุ้นละเท่าใด ซึ่งมูลค่าขั้นต่ำของบริษัทจำกัดกำหนดไม่น้อยกว่าหุ้นละ 5 บาท ส่วนบริษัทมหาชนจำกัดไม่มีการกำหนดมูลค่าหุ้นขั้นต่ำ จะมีมูลค่าหุ้นหรือไม่มีมูลค่าหุ้นก็ได้ การนำหุ้นไปจดทะเบียนนั้นจะไม่มี การบันทึกบัญชีแต่จะบันทึกความทรงจำเท่านั้น และจัดทำทะเบียนหุ้นขึ้นมาว่าได้จดทะเบียนหุ้นไปจำนวนเท่าใด

4. การบันทึกบัญชีสำหรับการออกหุ้น ของบริษัท

4.2 การขายหุ้นและการจองซื้อหุ้น

ตามกฎหมายไทย ระบุเกี่ยวกับการนำหุ้นออกขายได้ในราคาตามมูลค่าหรือสูงกว่ามูลค่าเท่านั้น จะขายในราคาต่ำกว่ามูลค่าไม่ได้ ยกเว้นบริษัทมหาชนจำกัดที่ดำเนินงานมาอย่างน้อย 1 ปี และมีผลขาดทุนเกิดขึ้น สามารถขายหุ้นในราคาต่ำกว่ามูลค่าได้ การจองซื้อหุ้นของบริษัทจำกัดจะเรียกเก็บชำระค่าหุ้นทั้งหมดหรือชำระเป็นครั้งก็ได้ ในการชำระค่าหุ้นเป็นครั้ง ในการเรียกเก็บชำระค่าหุ้นครั้งแรกเรียกชำระไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของมูลค่าหุ้นที่ตั้งไว้พร้อม ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (ถ้ามี) ส่วนบริษัทมหาชนจำกัดจะต้องเรียกชำระค่าหุ้นทั้งหมดครั้งเดียว

4.2.1 การขายหุ้นทุนโดยการชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด บริษัทจะได้รับเงินจากการขายหุ้นครบตามจำนวนที่ขายและจะต้องออกใบหุ้นให้กับผู้ถือหุ้น

4. การบันทึกบัญชีสำหรับการออกหุ้น ของบริษัท

หลักการบันทึกบัญชี

กรณีการขายหุ้น	การบันทึกบัญชี		
1. ขายหุ้นทุนเป็นเงินสดในราคาตามมูลค่า	เดบิต	เงินสด	xx
	เครดิต	ทุนหุ้นสามัญ	xx
		ทุนหุ้นบุริมสิทธิ	xx
2. ขายหุ้นทุนเป็นเงินสดในราคาสูงกว่ามูลค่า "จำนวนเงินที่ได้รับจะสูงกว่าทุน ส่วนที่เกิน จะเครดิต ส่วนเกินมูลค่าหุ้นทุน"	เดบิต	เงินสด	xx
	เครดิต	ทุนหุ้นสามัญ	xx
		ทุนหุ้นบุริมสิทธิ	xx
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	xx
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ	xx

4. การบันทึกบัญชีสำหรับการออกหุ้น ของบริษัท

หลักการบันทึกบัญชี

3. ขายหุ้นทุนเป็นเงินสดในราคาต่ำกว่ามูลค่า “จำนวนเงินที่ได้รับจะต่ำกว่าทุน ส่วนที่ต่ำ จะเดบิต ส่วนลดมูลค่าหุ้นทุน”

เดบิต	เงินสด	xx
	ส่วนลดมูลค่าหุ้นสามัญ	xx
	ส่วนลดมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ	xx
เครดิต	ทุนหุ้นสามัญ	xx
	ทุนหุ้นบุริมสิทธิ	xx

4. การบันทึกบัญชีสำหรับการออกหุ้น ของบริษัท

4.2.2 การขายหุ้นทุนชำระค่าหุ้นในลักษณะอื่น ๆ ได้แก่

1) ขายหุ้นทุนเพื่อชำระค่าบริการ ได้แก่ ค่าพิมพ์ใบหุ้น ค่าธรรมเนียมทนายความ
แทนเงินสด ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท

4.2.3 การขายหุ้นโดยการให้จอง

กรณีที่บริษัทออกหุ้นโดยการให้จองและเรียกชำระค่าหุ้นจากผู้ถือหุ้นภายหลังบริษัท
จะออกใบหุ้นให้กับผู้ถือหุ้นเมื่อได้รับชำระค่าหุ้นครบเต็มมูลค่าแล้ว

หลักการบันทึกบัญชี

[illegible]

5. การริบหุ้น

การริบหุ้น (Forfeiture) หมายถึง การยกเลิกสิทธิในการเป็นเจ้าของบริษัทจำกัด โดยบริษัทส่งจดหมายลงทะเบียนส่งคำบอกกล่าวให้ผู้จองซื้อหุ้นมาชำระค่าหุ้น ถ้าผู้ถือหุ้นผิดนัดไม่ชำระค่าหุ้นบริษัทจะส่งจดหมายลงทะเบียนเตือนให้ชำระค่าหุ้นพร้อมดอกเบี้ยและเงื่อนไข ถ้าไม่ชำระตามกำหนดจะทำการริบหุ้น หากผู้ถือหุ้นไม่สามารถนำเงินมาชำระตามที่แจ้งได้ บริษัทจะทำการริบหุ้น

การริบหุ้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1121-1125 ได้กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการริบหุ้นของบริษัท ดังนี้

5. การริบหุ้น

- 1) การเรียกเก็บเงินค่าหุ้นแต่ละครั้ง บริษัทจะต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 21 วัน โดยการส่งจดหมายลงทะเบียน และแจ้งรายละเอียดการนำส่งเงิน
- 2) ถ้าผู้ถือหุ้นยังไม่ส่งเงินค่าหุ้นตามเวลาที่เรียกเก็บ จะต้องเสียดอกเบี้ยนับแต่วันครบกำหนดจนถึงวันที่ได้ส่งใช้
- 3) ถ้าผู้ถือหุ้นยังไม่ส่งใช้เงินค่าหุ้นตามวันที่กำหนด ให้กรรมการส่งจดหมายลงทะเบียนเรียกเก็บเงินค่าหุ้นพร้อมดอกเบี้ย และบอกระบุข้อความว่า “ถ้าไม่นำเงินมาชำระค่าหุ้น จะทำการริบหุ้นนั้น”
- 4) ให้นำหุ้นที่ริบนั้นออกขายทอดตลาดทันที นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดหักค่าหุ้นที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่ผู้ถือหุ้นนั้น

5. การริบหุ้น

กว่ามูลค่าก็ได้ ผู้ที่ประมูลได้ในราคาสูงสุดจะเป็นเจ้าของหุ้นนั้น โดยไม่จำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้นที่ถูกริบไปแล้วนั้นวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการริบหุ้นตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างชาติมี 4 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 ริบหุ้นทั้งหมดและจ่ายเงินคืนให้หลังจากหักค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นทอดตลาด ดอกเบี้ยค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดและส่วนที่เหลือจ่ายคืนทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น (วิธีนี้สอดคล้องกับกฎหมายไทยมาตรา 1125)

5. การริบหุ้น

หลักการบันทึกบัญชี

ขั้นตอนที่ 1 ยกเลิกการจองหุ้นที่ถูกริบและส่วนเกินมูลค่าหุ้น (ถ้ามี) และตั้งเจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบด้วยจำนวนเงินที่ส่งใช้ค่าหุ้นแล้ว

เดบิต	ทุนหุ้น.....ให้จอง (จำนวนหุ้นที่ริบ x ราคาตามมูลค่า)	xx	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(จำนวนหุ้นที่ริบ x ส่วนเกิน)	xx	
เครดิต	ลูกหนี้ค่าหุ้น.....(จำนวนหุ้นที่ริบ x เงินค้างชำระ)		xx
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (จำนวนหุ้นที่ริบ x เงินที่ชำระแล้ว)		xx

ขั้นตอนที่ 2 นำหุ้นที่ถูกริบขายทอดตลาด

เดบิต	เงินสด (จำนวนหุ้นที่ริบ x ราคาขาย)	xx	
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx	
เครดิต	ทุนหุ้น.....(จำนวนหุ้นที่ริบ x ราคาตามมูลค่า)		xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(จำนวนหุ้นที่ริบ x ส่วนเกิน)		xx

5. การริบหุ้น

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

XX

เครดิต เงินสด

XX

ขั้นตอนที่ 4 บันทึกการคิดดอกเบี้ย (จำนวนเงินที่ค้างชำระ x อัตราดอกเบี้ย x ระยะเวลาค้างชำระ)

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

XX

เครดิต ดอกเบี้ยรับ

XX

ขั้นตอนที่ 5 จ่ายเงินที่เหลือคืนผู้ถือหุ้นที่ถูกริบหลังหักค่าใช้จ่ายหุ้นค้างชำระ ค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด และดอกเบี้ยแล้ว

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

XX

เครดิต เงินสด

XX

5. การริบหุ้น

วิธีที่ 2 ออกใบหุ้นให้บางส่วน

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกยกเลิกการจองหุ้น

เดบิต	หุ้นหุ้น.....ให้จอง (หุ้นที่ถูกริบ x ราคาตามมูลค่า)	xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่เหลือจากออกใบหุ้น x ส่วนเกิน)	xx
เครดิต	หุ้นหุ้น.....(หุ้นที่ออกใบหุ้น x ราคาตามมูลค่า)	xx
	ลูกหนี้ค่าหุ้น.....(หุ้นที่จอง x เงินที่ค้างชำระ)	xx
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (จำนวนเงินที่เหลือ)	xx

ขั้นตอนที่ 2 บันทึกการนำหุ้นที่เหลือจากการออกใบหุ้นไปขายทอดตลาด

เดบิต	เงินสด (หุ้นที่เหลือ x ราคาขาย)	xx
เครดิต	หุ้นหุ้น.....(หุ้นที่เหลือ x ราคาตามมูลค่า)	xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่เหลือ x ส่วนเกิน)	xx

5. การริบหุ้น

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกการจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด

กรณีที่ 1 บริษัทเป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดเอง

เดบิต	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	xx	
	เครดิต เงินสด		xx

กรณีที่ 2 ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด

เดบิต	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx	
	เครดิต เงินสด		xx

5. การริบหุ้น

ขั้นตอนที่ 4 บันทึกดอกเบี้ยที่คิดจากผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

XX

เครดิต ดอกเบี้ยรับ

XX

ขั้นตอนที่ 5 บันทึกคืนเงินที่เหลือแก่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

XX

เครดิต เงินสด

XX

5. การริบหุ้น

วิธีที่ 3 ริบหุ้น นำขายทอดตลาดและบริษัทคืนเงินให้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบด้วยจำนวนเงินที่ชำระมาแล้วทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกยกเลิกการจองหุ้น

เดบิต	ทุนหุ้น.....ให้จอง (หุ้นที่ถูกริบ x ราคาตามมูลค่า)	xx	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ x ส่วนเกิน)	xx	
เครดิต	ลูกหนี้ค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ x เงินที่ค้างชำระ)		xx
	เงินสด (หุ้นที่ถูกริบ x เงินที่ชำระแล้ว)		xx

ขั้นตอนที่ 2 บันทึกการนำหุ้นที่ถูกริบออกขายทอดตลาด

เดบิต	เงินสด (หุ้นที่ถูกริบ x ราคาขาย)	xx	
เครดิต	ทุนหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ x ราคาตามมูลค่า)		xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ x ส่วนเกิน)		xx

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกการจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด (บริษัทเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย)

เดบิต	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	xx	
เครดิต	เงินสด		xx

5. การริบหุ้น

วิธีที่ 4 ริบหุ้นและจำนวนเงินที่ชำระแล้วทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกยกเลิกการจองหุ้นและริบเงินค่าหุ้นที่ชำระมาแล้วทั้งหมด

เดบิต	ทุนหุ้น.....ให้จอง (หุ้นที่ถูกริบ x ราคาตามมูลค่า)	xx	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ x ส่วนเกิน)	xx	
เครดิต	ลูกหนี้ค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ x เงินที่ค้างชำระ)		xx
	ส่วนเกินทุนจากการริบหุ้น (หุ้นที่ถูกริบ x เงินที่ชำระแล้ว)		xx

ขั้นตอนที่ 2 บันทึกการนำหุ้นที่ถูกริบออกขายทอดตลาด

เดบิต	เงินสด (หุ้นที่ถูกริบ x ราคาขาย)	xx	
เครดิต	ทุนหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ x ราคาตามมูลค่า)		xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ x ส่วนเกิน)		xx

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกการจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด (บริษัทเป็นผู้รับผิดชอบ)

เดบิต	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	xx	
เครดิต	เงินสด		xx

6. การขายหุ้นเป็นหน่วยรวม

การขายหุ้นเป็นหน่วยรวม หมายถึง การที่บริษัทนำหุ้นตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปออกขายรวมกันโดยกำหนดราคาเป็นหน่วยรวม ในหนึ่งหน่วยอาจประกอบด้วย หุ้นสามัญรวมกับหุ้นบุริมสิทธิ หรือหุ้นสามัญรวมกับหุ้นกู้ หรือหุ้นบุริมสิทธิรวมกับหุ้นกู้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขายหุ้นเป็นหน่วยรวม คือ การแบ่งจำนวนเงินค่าขายหุ้นที่ได้รับ โดยต้องคำนวณหาจำนวนเงินค่าขายของหุ้นแต่ละชนิดเพื่อแยกการบันทึกบัญชีการแบ่งราคาขายรวมนั้นสามารถจำแนกได้ 3 กรณี ดังนี้

6.1 กรณีทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นทั้ง 2 ชนิด

ถ้าทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นทั้ง 2 ชนิด ให้ใช้มูลค่ายุติธรรมรวมของหุ้นทั้ง 2 ชนิดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งราคาขาย สามารถคำนวณได้ตามสูตร ดังนี้

6. การขายหุ้นเป็นหน่วยรวม

การขายหุ้นเป็นหน่วยรวม หมายถึง การที่บริษัทนำหุ้นตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปออกขายรวมกันโดยกำหนดราคาเป็นหน่วยรวม ในหนึ่งหน่วยอาจประกอบด้วย หุ้นสามัญรวมกับหุ้นบุริมสิทธิ หรือหุ้นสามัญรวมกับหุ้นกู้ หรือหุ้นบุริมสิทธิรวมกับหุ้นกู้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขายหุ้นเป็นหน่วยรวม คือ การแบ่งจำนวนเงินค่าขายหุ้นที่ได้รับ โดยต้องคำนวณหาจำนวนเงินค่าขายของหุ้นแต่ละชนิดเพื่อแยกการบันทึกบัญชีการแบ่งราคาขายรวมนั้นสามารถจำแนกได้ 3 กรณี ดังนี้

6.1 กรณีทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นทั้ง 2 ชนิด

ถ้าทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นทั้ง 2 ชนิด ให้ใช้มูลค่ายุติธรรมรวมของหุ้นทั้ง 2 ชนิดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งราคาขาย สามารถคำนวณได้ตามสูตร ดังนี้

6. การขายหุ้นเป็นหน่วยรวม

การขายหุ้นเป็นหน่วยรวม หมายถึง การที่บริษัทนำหุ้นตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปออกขายรวมกันโดยกำหนดราคาเป็นหน่วยรวม ในหนึ่งหน่วยอาจประกอบด้วย หุ้นสามัญรวมกับหุ้นบุริมสิทธิ หรือหุ้นสามัญรวมกับหุ้นกู้ หรือหุ้นบุริมสิทธิรวมกับหุ้นกู้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขายหุ้นเป็นหน่วยรวม คือ การแบ่งจำนวนเงินค่าขายหุ้นที่ได้รับ โดยต้องคำนวณหาจำนวนเงินค่าขายของหุ้นแต่ละชนิดเพื่อแยกการบันทึกบัญชีการแบ่งราคาขายรวมนั้นสามารถจำแนกได้ 3 กรณี ดังนี้

6.1 กรณีทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นทั้ง 2 ชนิด

ถ้าทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นทั้ง 2 ชนิด ให้ใช้มูลค่ายุติธรรมรวมของหุ้นทั้ง 2 ชนิดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งราคาขาย สามารถคำนวณได้ตามสูตร ดังนี้

$$\text{ราคาขายหุ้นแต่ละชนิด} = \frac{\text{ราคาขายรวม} \times \text{มูลค่ายุติธรรมของหุ้นแต่ละชนิด}}{\text{มูลค่ายุติธรรมรวม}}$$

6. การขายหุ้นเป็นหน่วยรวม

6.2 กรณีทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นเพียงชนิดเดียว

ในกรณีที่ทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นเพียงชนิดเดียวให้ใช้มูลค่ายุติธรรมของหุ้นชนิดนั้นเป็นราคาขายของหุ้น และนำมูลค่ายุติธรรมนี้ไปหักจากราคาขายรวม ผลต่างจะเป็นราคาขายของหุ้นอีกชนิดหนึ่ง

6.3 กรณีไม่ทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นทั้ง 2 ชนิด

ถ้าไม่ทราบมูลค่ายุติธรรมของหุ้นทั้ง 2 ชนิด และจำเป็นต้องแบ่งราคาขายของหุ้นทั้งสองชนิดก็อาจจะใช้ราคาตามมูลค่าของหุ้นทั้ง 2 ชนิดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งราคาขาย สามารถคำนวณได้ตามสูตร ดังนี้

$$\text{ราคาขายหุ้นแต่ละชนิด} = \text{ราคาขายรวม} \times \frac{\text{ราคาตามมูลค่าของหุ้นแต่ละชนิด}}{\text{มูลค่ายุติธรรมรวม}}$$